

Metodický protokol ověřeného nového nástroje (indikátor 69301)
vytvořeného v projektu *Centrum sociálních inovací ve veřejných knihovnických a informačních službách* (KISK FF MU, 6/2017 - 5/2020)

Základní evidence	
Název nástroje / metody / postupu	DeFacto workshop
Stručný technický popis nástroje	Online interaktivní metodika pro přípravu a realizaci deFacto workshopu pro mládež v knihovnách
Interní evidenční číslo v projektu	69301_11

Kontextové informace - Co znamená "ověřený nový nástroj"?	
Definice indikátoru dle MPSV	<p>Indikátor 69301 "Počet experimentálně či kvazi-experimentálně ověřených nových nástrojů" oceňuje proces inovování, který zaručuje jasnou informaci po jeho skončení o tom, zdali byl přínosem, či nikoliv. Zajímá se o účinnost řešení problémů s (kvazi) experimentálním ověřením.</p> <p>"Nástroj" jsou konkrétní nové metody nebo postupy, které byly vyvinuty v rámci projektu, a prostřednictvím kterých je usilováno o měřitelné a udržitelné zlepšení u zvolené cílové skupiny. Indikátor počítá projekty, které mapují slepé uličky toho, s čím přichází, stejně jako ty, co někam vedou, ale přehlíží projekty, které proběhnou a není po nich jasné, zdali byly úspěšné, či nikoliv.</p>
<p>Popis cílové hodnoty v projektu CZ.03.3.X/0.0/0.0/15_124/0006474 Centrum sociálních inovací ve veřejných knihovnických a informačních službách (aktualizace 1/2020)</p>	<p>Do hodnoty indikátoru 69301 počítáme nové metody nebo postupy, které byly vyvinuty v rámci všech klíčových aktivit projektu.</p> <p>Úspěšnost nástrojů vedoucí ke zlepšení u zvolené cílové skupiny bude ověřována jejich aplikací v průběhu realizace aktivit projektu a bude součástí evaluace těchto aktivit.</p> <p>U metod a postupů bude kladen důraz na přenositelnost (např. do jiných lokalit, jiných typů knihoven, atd.)</p> <p>Metody a postupy budou popsány a zhodnoceny v evaluačních zprávách projektu, na kterých spolupracují jak realizátoři akcelerovaných projektů, tak realizační tým zajišťující chod a fungování projektu.</p>

Ověřený nový nástroj - obecné charakteristiky - Pro koho/co je nástroj určen?	
Pro koho je nástroj určen? (cílové skupiny)	Primární CS = kdo má nástroj využívat <ul style="list-style-type: none"> Knihovníci a knihovnice, které chtějí pracovat s cílovou skupinou mládeže a zvyšovat jejich kompetence v ověřování informací
I.CS projektu: zaměstnanci II.CS projektu: osoby sociálně vyloučené a ohrožené	Sekundární CS = na koho má práce s nástrojem v důsledku dopad <ul style="list-style-type: none"> Level A - žáci ZŠ (6-9. třída) Level B - studenti SŠ (1-4. ročník)
K jakému zlepšení by u CS očekávatelně mělo dojít?	Primární CS: <ul style="list-style-type: none"> Umožnění nabídky služeb pro mládež ohroženou dezinformacemi (především) na internetu Zlepšení schopnosti pracovat s mladými lidmi formou interaktivního workshopu Osvojení si práce s interaktivními nástroji (Kahoot, Mentimeter, ...)
	Sekundární CS: <ul style="list-style-type: none"> Zlepšení schopnosti ověřovat informace na internetu
(Jaké) existují nutné podmínky pro funkčnost nástroje?	<ul style="list-style-type: none"> Zájem a ochota knihoven a knihovníků věnovat se oblasti informačního vzdělávání Zájem a ochota knihoven a knihovníků pracovat s mladými lidmi Místnost pro 10-30 účastníků Vybavení účastníků mobilními telefony s připojením k internetu
V jakých klíčových aktivitách projektu nástroj vznikl?	KA Inkubátor pro sociální inovace v knihovnách KA Akcelerátor sociálních inovací v knihovnách
Návaznost nástroje Na jiné projektové výstupy	Návaznost na evaluační případovou studii akcelerovaného projektu: <i>80500_12_Případova_studie_AKC_Overeno_deFacto</i>
	Návaznost na evaluační zprávy projektu a KA projektu: <i>Závěrečná evaluační zpráva projektu</i>

Určení: Jaký problém / situaci pomohl nově vytvořený nástroj (inovativně) řešit?

Kdy, kým a jak byl problém identifikován?

DeFacto workshopy vyrostly z projektu s pracovním názvem Ověřeno, který představil ředitel Městské knihovny v Praze Tomáš Řehák na první konferenci Sociální inovace v knihovnách v roce 2018. Ještě na podzim téhož roku se tým z Městské knihovny v Praze přihlásil do Inkubátoru sociálních inovací pro knihovny. V jeho průběhu zpracovávali knihovníci výzkumy z oblasti ověřování informací, prozkoumali kapacity českých knihoven v oblasti ověřování informací a začali vytvářet síť spolupracujících organizací.

V navazujícím Akcelerátoru tým vytvořil ve spolupráci s Learning designérem Braněm Frkem formát workshopu pro mladé lidi od 13 do 18 let. Workshopy charakterizuje jejich hravost a interaktivita – participantů během nich využívají vlastní mobily a pracují v herních a výukových aplikacích.

Aby workshopy mohly snadno přejímat i další knihovny, vznikla i interaktivní otevřená metodika. Díky ní mohou zapojené knihovny využít existující vzdělávací obsah, ale také si předávat zkušenosti a dále design workshopů zlepšovat. Workshopy dodnes (6/2020) prošlo přes 300 studentů a díky velmi dobré zpětné vazbě je můžeme považovat za úspěšné.

Foto: jeden z realizovaných workshopů deFacto

Detailní popis problému, pro který byl nástroj vytvořen

Fake news, dezinformace a hoaxy se staly součástí našich životů a v nebývalé míře je ovlivňují. Výzkumy přitom potvrzují, že mladí lidé v ČR mají nízkou úroveň mediální a informační gramotnosti. To představuje pro knihovny nebývalou výzvu: mají-li zůstat relevantním

	partnerem pro vyhledávání informací, musí uživatelům pomoci odlišit ověřené a neověřené informace.
--	--

Ověření: <i>Jakým metodickým postupem byla ověřena účinnost nástroje?</i>	
<p>Kdo vytvořený nástroj využil a jakou formou podal zpětnou vazbu o jeho účinnosti?</p> <p>Byla účinnost nástroje ověřena jednorázově nebo opakovaně?</p>	<p>Metodiku ověřoval tým Městské knihovny v Praze pod vedením Mgr. Ondřeje Hudečka, PhD.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Metodika byla postupně ověřena a iterována na základě více než 30 workshopů (5 testovacích (99 účastníků) + 18 workshopů v ostré verzi (373 účastníků) + 7 workshopů v jiné knihovně než MKP - cca 150 účastníků) - Interaktivní povaha metodiky umožňuje a předpokládá průběžné iterace a aktualizace metodiky i do budoucna - je navržena tak, aby nebyla její podoba nikdy finální. Naopak předpokládá průběžné aktualizace, které budou zabezpečovat relevanci pro primární, ale především pro sekundární cílové skupiny.

Úspěšnost: <i>Pro koho a za jakých podmínek byl nástroj ověřen jako (ne)úspěšný?</i>	
<p>K jakému zlepšení (ne)došlo u primární cílové skupiny?</p>	<p>U primární cílové skupiny (knihovníci) byly potvrzeny všechny předpokládané a zamýšlené změny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umožnění a rozšíření nabídky služeb pro mládež ohroženou dezinformacemi (především) na internetu • Zlepšení schopnosti pracovat s mladými lidmi formou interaktivního workshopu • Osvojení si práce s interaktivními nástroji (Kahoot, Mentimeter, ...)
<p>Jaké faktory ovlivnily (ne)úspěch nástroje?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Interaktivní podoba metodiky umožňující soustavné zlepšování • Osoba Mgr. Ondřeje Hudečka, PhD., který se věnoval jak přípravě metodiky, realizaci samotných workshopů, advokacii tématu ověřování informací v knihovnách i propagaci a šíření metodiky
<p>Jaké bariéry a omezení byly identifikovány během ověřování účinnosti nástroje?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • U určité skupiny knihoven a knihovníků se ukázalo, že interaktivní metodika sama o sobě nebude dostačovat pro to, aby se odvážili přikročit ve své knihovně k aplikaci - pro tuto skupinu vznikla ještě nabídka osobních (i online) konzultací a ad hoc školení a workshopů.

Udržitelnost: Jak je umožněna přenositelnost a šířitelnost nástroje?

Přenositelnost:	Široká přenositelnost v rámci ČR: <ul style="list-style-type: none">• Knihovny v ČR pracující s CS mládež• ZŠ a SŠ v ČR
Šířitelnost a dostupnost nástroje:	Metodická forma: <ul style="list-style-type: none">• Šířitelnost je zabezpečena otevřenou pavahou metodiky, která je pro knihovny přístupná na adrese: https://paper.dropbox.com/doc/deFacto-workshop-MdKrNob3Kw3UNE9oyXCW6

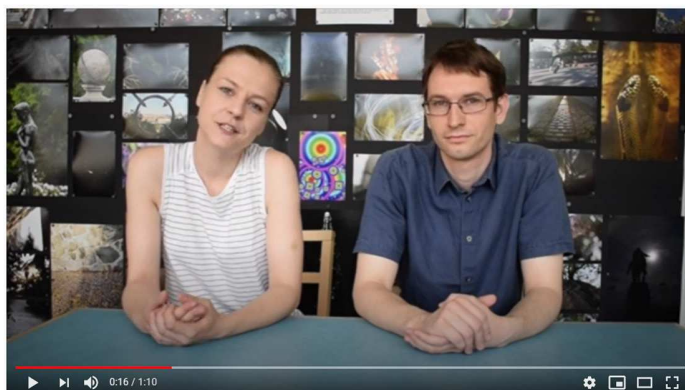
Použití: Jak nástroj technicky funguje a jak by měl být používán?

Metodika je interaktivní dokument, který srozumitelně popisuje:

- Cílovou skupinu workshopu
- Doporučenou strukturu workshopu
- Moduly workshopu
- Využití nástrojů pro zapojení studentů a žáků do workshopu (Kahoot, Mentimeter, Quizzis a další)
- Obsahuje i všechny podklady k workshopu ke stažení na jednom místě (včetně prezentací, obrázků apod.)
- Doporučení pro realizaci a další zdroje informací

Úvod k používání metodiky od jejich autorů:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=20&v=3W9WNdYB820&feature=emb_logo

Reference: Jaký je názor odborníků a nebo zástupců cílové skupiny vůči nástroji?

Zpětná vazba z knihoven (primární CS):

- *Po testovacím workshopu v červnu jsme od září deFacto zahrnuli do nabídky pro školy <https://www.svkhk.cz/Vzdelavani-uzivatelu/Pro-skoly.aspx>. Do dnešního dne jsme workshop uskutečnili 7x. Po pomalejším rozjezdu na podzim, jsme nyní se zájmem ze strany škol moc spokojeni. Na workshop přišlo 150 žáků/studentů (4x ZŠ a 3x SŠ). Skupiny tu byly různorodé, např. Klub nadaných dětí, studenti logopedické školy (kde byli namíchaní slyšící a neslyšící, vše překládali 2 tlumočníci). Nyní máme objednané 3 workshopy. V hodnocení pokračujeme. Všichni píší, že se jim workshop líbí. Z velké části si nějaké nové informace odnáší.*

Marie Štyndlová, SVK HK

Zpětná vazba studentů (sekundární CS):

- *Workshop byl zajímavý a dozvěděl jsem se něco nového. Po dnešním workshopu se budu chovat na sociálních sítích opatrněji.*
- *Děkuji za tento workshop, který byl velice zajímavý. A přiměl mě se pořádně zamyslet nad kyberšikanou.*
- *Moc naučný a hodně věcí jsem si uvědomila. Pokračujte se tím workshopem dál*
- *Bylo to v pohodě. Naučil jsem se mnoho věcí... Na internet jdu vždy bezpečně. Doporučuji!*
- *Líbilo se mi to!*
- *Jsem ráda, že takovýto program funguje. Dozvěděla jsem se toho opravdu hodně. Děkuji, že jsem tohoto mohla být účastí*
- *Doporučuji! Bylo to moc pěkné a hezké. Krásně se výklad poslouchá a bylo to velmi poučné! Děkuje Smetanka ♥*

(Anonymní účastníci)